

ขั้นตอนการเลี้ยงและการจัดการครั้ง

การเตรียมพันธุ์ครั้ง

- ต้องใช้พันธุ์ครั้งแก่ ครั้งตัวเมียยังมีชีวิตและไม่ตัดก่อนลูกครั้งออกจากรังไม่เกิน 7 วัน โดยสังเกตจากภายนอก - ในของรังครั้ง
- นำพันธุ์ครั้ง 1 กก. มาแบ่งห่อ 6-10 มัด แล้วมัดด้วยฟางข้าวหรือหญ้าคา

การเตรียมต้นไม้ที่จะใช้เลี้ยงครั้ง

- เลือกต้นไม้ตระกูล Leguminosae ที่มีอายุ 3-5 ปี
- สางกิ่งให้โปร่ง กำจัดมด ทำความสะอาดรอบโคนต้น

การเตรียมอุปกรณ์

เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ห่อครั้งพันธุ์ไว้ล่วงหน้า ดังนี้

- มัดฟางข้าว หรือมัดหญ้าคา
- ตอก หรือเชือก
- ไม้จาม

การปล่อยพันธุ์ครั้ง

- ปล่อยให้กระจายบนกิ่งทั่วต้น
- ปริมาณครั้งพันธุ์ที่ใช้ปล่อยบนต้นไม้แต่ละต้นจะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนกิ่งวอบอ่อน ตำแหน่งที่ปล่อยครั้งพันธุ์ควรอยู่ใกล้กิ่งที่วอบอ่อน ซึ่งลูกครั้งจะไปเกาะมากที่สุด
- นำครั้งพันธุ์ที่ห่อและผูกติดกันเป็นคู่แล้วไปปล่อยบนต้นไม้ โดยปล่อยจากกิ่งที่อยู่ข้างล่างก่อนแล้วจึงขึ้นไปปล่อยกิ่งที่อยู่สูงขึ้นไปตามลำดับ

การดูแลหลังปล่อยครั้ง

- เก็บรังของครั้งพันธุ์ที่แขวนไว้หลังจากแขวนไว้ครบ 3 สัปดาห์
- ระวังอย่าสูบบุหรี่ หรือฉีดสารฆ่าแมลงใกล้บริเวณต้นไม้ที่ใช้เลี้ยงครั้ง

การเก็บครั้งทำพันธุ์

- ต้องตัดเมื่อรังครั้งตัวเมียแก่เต็มที่ เพราะไข่จะฟักเป็นตัวลูกครั้งและออกตัวไปหากิ่งไม้เกาะทำรังใหม่
- การเก็บครั้งจะเก็บ 2 รอบ
 - รอบฤดูฝน (พ.ค. - มิ.ย.)
 - รอบฤดูหนาว (พ.ย. - ธ.ค.)
- ควรตัดครั้งก่อนระยะตัวอ่อนจะคลานออกจากรังประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ จะได้มีเวลานำครั้งพันธุ์ไปแขวนได้ทัน
- ถ้าหากครั้งเริ่มออกตัวจากรังแล้ว ให้รีบตัดครั้งไปทำพันธุ์ และนำไปปล่อยให้เสร็จภายใน 1 - 2 วัน

การเก็บครั้งเพื่อจำหน่าย

- การตัดครั้งไว้ขาย มักตัดครั้งลงเมื่อแก่เต็มที่ แต่ยังไม่ถึงระยะที่ครั้งออกตัว
- เมื่อตัดครั้งลงจากต้นแล้ว ควรรีบกะเทาะรังครั้งออกจากกิ่งไม้แล้วตากครั้งดิบที่กะเทาะได้ให้แห้ง โดยวิธีผึ่งบนลานสะอาดเกลี่ยให้ครั้งดิบหนาประมาณ 4 - 6 นิ้ว และอย่าให้ถูกแดดแรงมาก ใช้คราดกลับไปมาทุกวันจนแห้งสนิทไม่ควรให้ถูกฝน

ศัตรูครั้งที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

- ศัตรูเกิดจากสัตว์ เช่น นก หนู กระแต กระจรอก ป้องกันโดยใช้หนามยาวๆ แหลมคมผูกไว้ตามโคนต้น
- ศัตรูที่เกิดจากแมลงทำลาย เช่น แมลงตัวห้ำ แมลงแตนเบียน มด

ศัตรูต้นไม้เลี้ยงครั้งที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

- หนอนเจาะต้นถั่วแระ ต้องหมั่นตรวจตรา หากพบให้ตัดกิ่งเผาทำลายทิ้ง
- เพลี้ยแป้ง หากพบให้ตัดแต่งกิ่งและเผาทำลายทิ้ง